

Fundacja Burza Mózgów

Scenariusz warsztatów

Typograficzne maski

Grupa wiekowa: dzieci 5+/młodzież

Liczba uczestników: max 25 osób

Czas trwania: 45/60 minut

Cele: propagowanie wartości społecznych, rozwój postaw obywatelskich, współpraca w grupie, kreowanie twórczych umiejętności

Materiały dla grupy 25 osób:

- rzutnik, ekran, laptop,
- prezentacja artbooka *Takie coś* (do pobrania [TUTAJ](#)),
- arkusze papieru kolorowego,
- kolorowe bibuły,
- klej w szyfcie – 25 szt,
- nożyczki - 25 szt,
- taśmy dwustronne,
- wydrukowane litery (do pobrania [TUTAJ](#)),
- sznurek, tasiemki,
- zszywacze,
- dziurkacz.

Organizacja sali:

W czasie warsztatów dzieci będą pracowały w 4 grupach. Będą dzieliły się materiałami (kolorowymi papierami, bibułą, taśmą).

Przed zajęciami:

- pobierz plik artbooka *Takie coś*,
- przygotuj komputer, rzutnik i ekran,
- przygotuj materiały z listy, potnij sznurek na 25 cm kawałki dla każdego dziecka po jednym. .

Podstawa programowa:

rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, budowanie naturalnej ciekawości poznawczej

Dodatkowe informacje dla prowadzącego warsztaty:

Wiersz Edwarda Leara *Takie coś* w przekładzie Andrzeja Nowickiego pochodzi z tomu poezji wydanej nakładem wydawnictwa Drzewo Babel (2006) pt. *Dong, co ma świecący nos*. Tekst traktuje o inności wobec zastanej rzeczywistości. Autorką projektu graficzno-typograficznego artbooka *Takie coś* jest Anna Kaszuba-Dębska.

Bohater - Takie Coś, wędruje pośród krain należących do świata zwierząt, ptaków, ryb i owadów, wzbudzając zdziwienie i zainteresowanie ich mieszkańców. Choć swoją innością nie przystaje do żadnego z nich, to samotnie podróżując po obcych krainach, sam daje świadectwo ciekawości świata, otwarcia i przyjaźni.

Tematyka wiersza jest znakomitym pretekstem do dyskusji o wszelkich innościach i wykluczeniach, czy to z powodu pochodzenia, religii, koloru skóry, otyłości, choroby, czy też innego myślenia i światopoglądu.

Edward Lear urodził się 12 maja 1812 r. w Highgate. Zmarł 29 stycznia 1888 r. w Sanremo. Był angielskim poetą i rysownikiem, również autorem limeryków. Pochodził z wielodzietnej rodziny, wychowała go najstarsza siostra, Anna. W bardzo wczesnym wieku zaczął rysować i właśnie z rysunku utrzymywał się od piętnastego roku życia. Mimo słabego zdrowia był twórcą niezmiernie płodnym – pozostawił obszerne zbiory rysunków, ilustracji i obrazów olejnych. Przyjaźnił się z Alfredem Tennysonem, do którego wierszy narysował ponad 200 ilustracji. Przez pewien czas był nauczycielem rysunku królowej Wiktorii. Podróżował po całej Europie, do krajów Lewantu, Indii i Cejlonu. Ostatnie lata życia spędził na południu Europy, w Grecji i we Włoszech. Przez 17 lat jego wiernym towarzyszem życia i podróży był kot o imieniu Foss. Edward Lear był wybitnym rysownikiem i ilustratorem, do historii przeszedł jako twórca poezji nonsensownej i absurdalnej, w szczególności limeryków. Spośród jego ponad 20 książek, najbardziej znaną jest *A Book of Nonsense*, w której znajdują się limeryki i ilustracje autora.

Przebieg zajęć:

- Zajęcia rozpocznij od projekcji artbooka. Omów litery i tekst. Jeszcze nie czytaj. Zwróć uwagę dzieci na ilustracje do wiersza. Zapytaj, jak rozumieją słowo TOLERANCJA, czy już kiedyś je słyszały, a jeśli tak, to w jakich okolicznościach.
- Wyświetl na ekranie artbooka i przeczytaj go. Czytając, buduj napięcie. Białe strony w tej książce, to miejsce na wymyślanie przez dzieci bohatera, który w tej opowieści nie jest jednoznaczny. Pojawia się na białych tłach jako czerwone ślady. Pozwól dzieciom na krótką rozmowę i zadawaj pytania: „Czy już wiecie, kto to jest?”, „Jak myślicie, co to może być?”.

Na przykładzie typograficznych ilustracji, wytłumacz dzieciom, co to jest typografia* i jak można się nią bawić. Zwróć uwagę na literkowych bohaterów oraz na to jakimi rodzajami liter się wypowiadają. Po przeczytaniu książki zapytaj dzieci, czy już wiedzą, kim jest bohater o nazwie Takie coś, jest to okazja do ponownego zapytania - co to jest TOLERANCJA?.

Podziel uczestników na 4 grupy i każdą z nich nazwij (inspirując się przeczytaną książką) nazwami krain, które odwiedzało Takie coś:

- I grupa – to kraina SSAKÓW,
- II grupa – to kraina PTAKÓW,
- III grupa – to kraina RYB,
- IV grupa – to kraina OWADÓW.

Rozdaj grupom materiały plastyczne i przydziel zadania:

- I grupa/kraina SSAKÓW – wykonuje papierowe maski teatralne** zwierząt występujących w książce (np. lew, lis, słoń, wilk),
- II grupa/kraina PTAKÓW – wykonuje papierowe maski ptaków występujących w książce (np. sowa, paw, kruk),
- III grupa/kraina RYB – wykonuje papierowe maski ryb występujących w książce (np. rekin, sum, okoń, śledź),
- IV grupa/kraina OWADÓW – wykonuje papierowe maski owadów występujących w książce (np. bąk, pszczoła, motyl).

Prowadź zajęcia plastyczne tak, aby każdy uczestnik wykonał maskę przedstawiającą bohatera: ssaka, ptaka, rybę, owada. Pamiętajcie o wycięciu otworów na oczy i usta. Maski można dowolnie ozdobić np. zrobić lwią grzywę z żółtej bibuły. Kiedy będą już gotowe, pomóż dzieciom w zrobieniu dziurek i przeciągnięciu przez nie sznurka, by mogły założyć je na twarz. Ważne! Podczas ozdabiania zwierzęcych masek wykorzystajcie wycięte lub wytargane litery.

Po wykonaniu masek przeczytaj artbooka jeszcze raz. Jeśli dzieci potrafią już czytać, mogą to zrobić samodzielnie, jeśli nie, to czytaj powoli. Pozwól dzieciom odgrywać rolę w maskach. Najpierw grupa SSAKÓW prezentuje swoje maski i odgrywa nimi rolę czytanej z ekranu opowieści. Potem kolejne grupy: PTAKI, RYBY, OWADY. Po wspólnym czytaniu i zabawie teatralnej porozmawiajcie o tym, jakie są wykonane przez nich prace: czy są ładne, kolorowe, różnorodne, inne od siebie, ciekawe?

*Typografia – technika druku wypukłego oraz dziedzina, która koncentruje się na kształtowaniu struktur i aranżacji języka w jego wizualnym wymiarze. Zajmuje się doбором pisma, jego użyciem i składem. O typografii można mówić również w kontekście: poligrafii, drukarstwa, stosowania czcionek. Typografia to również zagadnienia dotyczące projektowania drukowanych liter i innych znaków pisarskich (zarówno czcionek, jak i fontów) oraz wzajemnych relacji pomiędzy tymi znakami i grupami znaków, układu graficznego drukowanej strony, sztuki użytkowej zajmującej się estetyką szaty graficznej publikacji, układu graficznego strony w witrynie WWW.

**Maska teatralna – służy do zasłonięcia twarzy, by wcielić się w odgrywaną rolę sceniczną.

Rozmawiając o kolorowych i różnorodnych maskach, podsumuj dziecięce spostrzeżenia i wspólnie określcie, co to jest tolerancja. Na zakończenie, na podstawie wiersza Takie coś, jeszcze raz powiedz o tym, jak można różnić się i być innym (grubym, chudym, małym, wielkim, w okularach, w aparacie na zęby, z innym kolorem skóry), a równocześnie akceptowanym przez większość.